

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri popoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemali ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Solskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Večerje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetrarini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računajo po peti vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Še nekoliko fotografije.

(Konec.)

Glede naloge „sokolstva“ se ne damo nemu Gabrščeku učiti, saj nam na glavno nalogo društva že ime kaže. Kaj bi rekel Gabršček, ako bi bila začela „Čitalnica“ gojiti telovadbo? V „Soči“ bi bil začel rohneti, da sega „Čitalnica“ v delokrog „Sokolov“. In prav bi imel. Ako bi pa ne bilo še „Sokola“ v Gorici, bi bil moral molčati, ali bi pa bil priporočal, naj se osnuje „Sokol“. Pa pustimo „Čitalnico“ na stran! V Gorici so sloji slov. ljudstva, katerim „Čitalnica“ durizapira*, piše Gabršček; mi pa dostavljamo: in ti sloji — imenujemo jih nečitalniške — so imeli prej, dokler ni prišel Gabršček združbe delat v Gorico, svoje zabave v „Bralnem in podpornem društvu“. Razume se, da so bili med temi nečitalniškimi sloji poleg priprostitih delavcev in rokodelcev tudi bolj omikani rokodelci in obrtniki. Ti zadnji so bili prvimi voditelji v društvu in nekaki učitelji pri zabavah: organizacija, katera bi bila — dosledno nadaljevana — gotovo izobraževalno uplivala na naše priproste delavce in rokodelce. To organizacijo je razdelil „Sokol“. „Sokol“ je in ostane ime telovadnega društva. Gabršček nam ne more imenovati niti enega društva, ki bi se bavilo s telovadbo in bi se ne imenovalo „Sokol“. Ali ni to kričeč dokaz, da je „Sokol“ telovadno društvo? S tem ne rečemo še, da bi se moral „Sokol“ omejiti le na telovadbo. Ne, dobro je, da ima „Sokol“ tudi svojo godbo za koračenje in telovadne produkcije. Lehko prireja tudi ples v zabavo svojim društvenikom. Nikakor pa ne spada gojitev petja in dramatike v njegov delokrog. Ako bi mu prepustili tudi to in mu dodali še čitanje časnikov, potem bi „Sokol“ ne bil več „Sokol“, ampak univerzalno zabavno društvo, v katerem bi stopila telovadba nasproti mnogim ostalim vrstam zabave popolnoma v ozadje. To je tem verjetnejše, ker ne zahteva nobena druga zabava toliko stroškov za priprave in se ne omejuje nobena na tako ozek krog društvenikov (moško mladino) kakor

*) Zadnji stavek je tiskal Gabr. z razprtiimi črkami. Hotel je dati nekoliko odduška svoji jezici zoper »Čitalnico«. Ako bi pa bilo po nazorih njegovega pobratima, bi bila tudi njemu (Gab.) čit. vrata zaprta. Uredn.

telovadba. Tako društvo „Sokol“ imenovati, bi bila največja anomalija, kakor jo more zagovarjati le en Gabršček. Mi se temu ne čudimo; kajti obupna gonja in abnormalno pehanje, ki se zove po „Sočino“, „naprednjaška politika“, je Gabrščeku že tako zmešalo pojme, da ne ve za nobeno stvar več pravega izraza. Vse postojanke te gonje od Gabrščekove tiskarnice do Gabrščekove usojilnice niso drugega nego „farbarnice“, katerih imena sama so že pristno „farbanje“. Mi pa smo nasprotniki vsakemu „farbanju“, ker hočemo, da pije naše ljudstvo čisto vino, ne pa „farbano“, kakor mu ga podaja Gabrščekova „Soča“. Če stopamo pri tem Gabrščeku na prste, če ga naši stvarni dokazi zbadajo do obupno-divjih skokov in naskokov, nismo mi krivi. Gabršček naj nam stopa nasproti z resničnimi stvarnimi razlogi, ali pa naj molči. S psovkami ne opravi nič. Te nas le silijo k podaljšanju njemu tako ne ljube snovi. Torej ali molčati ali šteti.

Po naših in vsakega razumnika mislih je, naj „Sokol“ telovadi, „Čitalnica“ ali bralno društvo čita ali bere, pevsko društvo poje*) itd. To je najožji delokrog. Ta delokrog si more društvo razširiti, sprejemši druge vrste zabave v svoj okvir. Povod k temu more biti dejstvo, da se jednaka zabava že v kakem drugem društvu v istem kraju ne goji, ali da je prebivalstva toliko, da ga zadostuje za dve društvi istega delokroga. Kjer se to ne upošteva, tam je povod nestvaren, osebnosten, samovoljen. Obrnimo to na naše goriške razmere! Kakor smo že višje gori omenili, smo imeli pred „Sokolom“ v Gorici dve društvi z enakim delokrogom, „Čitalnico“ za inteligencijo, „Bralno društvo“ za druge sloje. Nepreskrbljeno je bilo torej za telovadbo. Zato je bil naravno določen „Sokol“, tudi ustanovljen, a prezgodaj. On bi moral združiti v sebi telovadbe željno mladino iz vseh slojev. A take mladine takrat še ni bilo in jo je tudi sedaj jako pičlo; in goriški „Sokol“ se je pečal z vsem drugim, le s telovadbo ne. Pel je, plesal, igral, le telovadil ne. S tem so imeli nečitalniški sloji dve društvi z enakim delokrogom. Morali so se deliti in

*) Mi smo že povedali, da je ustanovitev pevskega društva dobra misel, a ne kakor je dr. Tuma to učinil. Uredn.

delili so se na škodo „Bralnemu društvu“. K „Sokolu“ je prešlo kar je bilo višjega in agilnejšega. „Bralnemu društvu“ so bile odtegnene moči, ki so mu prej prirejale veselice. Te so popolnoma prenehale. Ločitev med sloji delavskega društva in „Sokola“ je postajala vedno očitnejša, posebno od tedaj, ko je postal Gabršček starosta „Sokola“. Ko je začel vihati nos, stezati roke po „Čitalničarjih“ ter temu dosledno zapirati duri priprostim delavstvu. To je dejstvo, katero ostane pribito. In temu v obraz se drzne Gabršček v „Soči“ še trditi: „Da „Sokol“ ni nič oviral delavskega društva, kakor je natvezala „Gorica“, je dokaz krasna veselica 29. jun. na Katarinijevem vrtu. Komaj je prišlo vodstvo društva v druge roke, že je imelo veličastno veselico!“ — Tako?! Ali je Gabršček res tako naiven, ali se res ni še prepričal, da se s „farbanjem“ — in pa tako nerodnim — nikamor ne pride? 29. junija ni bila veselica delavskega društva, ampak Tumovega političnega društva za pevce. Bila je le en člen več v verigi „naprednjaških“, „farbarij“. Recimo, da bi bil imel dr. Tuma pri izletih, s katerimi je strašil (Gabrščekov žargon!) po okolici, kaj dohodkov in bi bil te dohodke izročil denarničarju del. društva, bi Gabršček z isto pravico vse te izlete lahko imenoval izlete delavskega društva. Ne, ne, dragi Drejčee, ne gre več tako kot takrat, ko je bila „Soča“ jedini list in Andrej Gabršček nje prerok. Delavska veselica — na kateri ni bil delavski stan skoraj zastopan! Pesek, pesek in žveplo! In kako je prišlo vodstvo društva v „druge“ roke? Zavratno, zahrbtno, po načinu, po katerem lahko najšibkejši obvlada najmočnejšega. Temna noč in lisičja zvičajnost ste bili zavezanci sedanjega vodstva. V tem so naši „naprednjaki“ nedosežni mojstri. S peščico solkanskih delavcev je dr. Tuma iz zasede prehlvapil k obč. zboru v pičlem številu došlo jedro delavstva. In s takimi zmagami se Gabršček ponaša! Prosit!

Slednjič še nekaj Gabrščeku na uho. Čas bi bil, da bi se nehal smešiti v „Soči“ z otročjimi pretnjami, za katere se javnost toliko briga kakor vrabci za slamnatega moža na njivi. Že parkrat smo mu po takih pretnjah stopali živo

na peto, in ugnali smo ga tako, da mu je zmanjkalo sape in da se je slednjič sam v „Soči“ izgovarjal, da ni on pisal onih pretenj; kdo pa? Nič bi nam ne bilo lažje nego pritisniti ga tako vsakokrat na zid, pa škoda nam je za prostor v listu. Danes si dovoljujemo kratko izjemo. Ko vidi, da mu denunciranje čit. pevovodje nič ne izda, se zateka k žuganju. Kakor kak staroveški tiran gromi mu (čit. pev.) strašne besede: „Ž njim spregovorimo besedo na občenem zboru (čitalničnem)!“ — Hu, hu, bav, bav, kosmata kapa! Gabršček hoče namreč reči, da vrže gospoda M. iz čit. odbora ter ga odstavi kot (brezplačnega!) pevovodjo. Recimo, da bi se mu to posrečilo, ali meni Gab., da bi s tem gospodu M. le eno las zakrivil? Kaj še! S tem ga še le oprosti napornega dela, sitnosti, moledovanja pri pevkah in pevcih, naprednjaških zased in mahinacij ter mu gotovo podaljša par let življenja. Nekaj mu bode pa vendarle žal. Žal mu bode namreč, da bode moral izročiti A. Gabrščeku bukvice od „tisočakov“*), katere si je zaslužil s slovenskim petjem v Gorici. No, nekaj je pa tudi Gabrščeku žal. Občni zbor čitalnični bode namreč po deželnozborskih volitvah, in „tisočaki“ se bodo prej rabili. Pa pomore „puf“.

Dopisi.

Iz Gorice 7. avgusta. — Nedavno sem čital v neki štv. „Soče“ notico, naslovljeno „Cahej v Kobaridu“. „Caheja“ imenuje „Soča“ g. Klavžarja, ker „Soča“ če ne zmira naše rodoljube, ne more živeti. (Pa ne da bi čitatelji mislili da ta dopis piše sam g. Klavžar!?) O gosp. Klavžarju, ki je morda šel v Kobarid na letovišče, piše „Soča“ v isti notici, kaj da ima Cahej v Kobaridu opraviti, in da naj somišljeniki „Soče“ Gabrščeku poročajo kaj da „ta človek“ tam gori uganja. Za božjo voljo, ali ni to največja predrznost tega lista? Kaj vendar misli ta Gabršček, da bodo naši rodoljubi vprašali njega za potni list in dovoljenje, ako gre do ven iz Gorice? Bum! Gosp. Klavžar, ki je sem od šempaskega taborja pa do danes neprenehoma deloval za narod in rekel bi, da skoraj pri vseh društvi na Gori-

*) He, Gabršček, pošalite se Vi tako, če morete! Da slišimo! — Stavec.

LISTEK.

Zgodovina tolminske šole.

(Dalje.)

Na Dolenjskem sta me ogrevala za glasbo dva učitelja, izborna organista: Gg. Janez Vrezic, učitelj v Leskovci pri Krškem in učeni Alojzij Malenšek, učitelj, župan in posestnik na Raki, kjer so največje orgle na Slovenskem. Takrat je bil pričel Rihar prodirati, a jaz, poznavši vže precej staroklasično cerkveno glasbo, nisem bil z njim zadovoljen. Pričel sem tedaj baviti se resno s harmonijo in kontrapunktom. Po petih letih sem bil prestavljen na Trato na Gorenjskem, odtod čez tri leta v Zalilog poleg Železnikov. L. 1867. sem dobil službo učitelja in organista v Tolminu, kjer sem 19 let služboval. Odtod sem bil prestavljen (l. 1886.) na Srpenco, kjer sem bil kmalu potem imenovan nadučiteljem. Tukaj, kjer sem vžival najsrečnejše ure v svojem življenji, služil sem 11 let. L. 1898 sem bil na lastno prošnjo stalno upokojen.

L. 1864. sem opravil v Ljubljani izpit učiteljske sposobnosti, kjer so me oslavili zaradi znanja v glasbi in spretnosti v igranju na orgle.

Skladati sem bil začel vže na Bučki, v javnost sem stopil pa še le na Zalemlogu, odkoder sem po-

šiljal „Uč. Tovarišu“ skladbe in razprave o harmoniji, ki so provzročevale občno zanimanje. V Tolminu sem pisal nekoliko za „Cerkv. Glasbenik“, tam sem tudi zaporedoma dobil dvoje razpisanih daril za najboljše skladbe od „Glasbene Matice“ v Ljubljani, katera je tudi izdala in založila „Sv. mašo“ op. 1., „Slovenski orgljavaec“ op. 2. ter dva zvezka orgelskih preludijev.

Pravo in trajno delovanje v glasbi se prične pa šele na Srpenci. Tam sem spisal nad 140 del; sestavil po naročilu vis. ministerstva „šolsko pesmarico“ za osemletno šolsko dobo v treh zvezkih. To pesmarico mi je ministerstvo odkupilo, da jo ob svojem času izda. Poleg tega mi je podarilo državni stipendij za umetno glasbo, naklonilo trikrat nagrado za izborna delovanja v glasbi in slednjič nagrado za referate v inozemskih šolskih pesmaricah. Tudi sem spisal na Srpenci „Cerkveno pesmarico za učence slovenskih ljudskih šol“, katere Slovenci še nimamo. Potrdil mi jo je knez nadškof. ordinariat v Gorici in se tiska pri Milicu v Ljubljani v 500 partiturah in več tisoč zvezkih za šolsko mladino.¹⁾

Splošna sodba o moji glasbeni vednosti je ta, da sem prvi slovenski kontrapunktist in slovenski Bach. Bog jim greh odpusti!“

* * *

1) Knjižica je že izešla in pa v prav čedni opravi. Pis.

Plača učiteljev. — Za Marije Terezije (1740-1780) so šolo podražavili, stroške za njo pa drugim činiteljem prepuščali, oziroma nakladali. Največ prispevkov je dobival šolski zalog od cerkv in bratovščin. Kakó so si prisvajali cerkveno premoženje za šolske namene, je razvidno tudi iz naslednjega:

L. 1807. so nameravali farnemu organistu iz cerkvene blagajnice plačo določiti, pa brž so jim od „zgorej“ namignili: „Dann aber sey zu erläutern, ob in Tollmein schon eine gehörig dotierte und organisirte Schule bestehet, und ob der Schullehrer vorschriftmässig dotirt sey, indem eher die Schullehrers-Dotation erfolgen müsse, als Auslagen aus dem Kirchenfond für den Organisten passirt werden können“.

Pa tudi drugod so iskali denarne pomoči za izboljšanje šolstva. Vsakega, ki je razvoj šolstva količkaj pospeševal, je vlada pohvalila. Tu nekaj zgledov: L. 1808. je dal župnik Slanik v Kropi nekaj malega za ustanovitev šole v ondesnjem trgu. V Postojini so zbrali l. 1809. pri neki svatovščini 18 gld. 24 kr. za šolske potrebščine. Istega leta je dal grajščak v Senožečah knez Portia (Porcija) nekaj za šolo. Take podpore je vlada po župnikih (tudi tolminskih) z lece razglašala z dostavkom: „Welches Jedermann zum rühmlichen Beyspiele der Nachahmung dienen soll“.

(Dalje pride).

škem kar se tiče petja, govorov in dramatičnih predstav naše ljudstvo razveseljeval, in tega rodoljuba naj bi zdaj po svoji „blagi“ volji smel zmerjati jeden priprosti učitelj Gabršček, ki naj se glede omike in rodoljubja le skrije za g. Klavžarjem in ta g. Klavžar naj bi zdaj, na svoje stare dni, se niti z mesta ne smel ganiti. Sramota! Seveda, ko bi Gabršček in dr. Tuma zapovedovala, bi zdaj, posebno pred volitvami vse naše narodne može zaprl v „Šolski Dom“ in vse skupaj „sekvestrirali“. Gabršček in dr. Tuma pa da bi jim z menažo stregla. To bi bilo veselje v Izraelu! Kaj ne gospodine Gabršček? Pa tega veselja ne doživita. Kajti kdor druge zmerja in zaničuje, ta bode sam zaničevan. Andr. Gabršček, ki se že zdaj maščuje nad našo duhovščino in drugim rodoljubim, zaradi izostalih svetlih kronc v njegovem podjetju, bode enkrat, in to ne bode baš tako dolgo trajalo, sam dosegel to, kar tako želi in nakopava na glavo drugim. Ni še vseh dnij večer g. Gabršček! Nepristranski.

Iz Slapnika pri Kožbani. — Tudi tu v našem hribu smo našli eno Tumovo „ročco“, ki je (posebno ženskemu spolu) zelo dopadljiva.

Dan za dnevom se ženice in deklice tu pri nas za to „ročco“ prepirajo. Ker pa so zdaj zvedeli, da je Tumova, se ne ozira nobeden več na njo. Ona pa se v tej hudi vročini vedno bolj suši, ker je noče nikdo zalivati.

G. Gabršček („Sočin“ in „Primorčev“ šef-urednik), Tumov „Flegar“, ki tako lepo skrbi za Tumove rastline, poslal je dne 26. m. m. črnega „Zamorca“ v Slapnik, da bi zalil to Tumovo „ročco“, ki je začela že močno „hirati“ radi premočnega solnca.

Tudi „Soča“ je enkrat „štrbunkula“ na to „ročco“, ali vse to je premalo, kajti močno solnce v teh pasjih dneh hitro posuši.

Isti črni „Zamorček“ ki je prišel k nam 26. m. m. in ki ima še precej dolg jeziček, pripovedoval je marsikaj „o klerikalcih“ kako se tu in tam „borijo“. V tem pa je „fientnu“ tudi to:

„Obsojeni klerikalci. — Tam okoli Kožbane se godé čudne reči. Nahujskani od izvestne strani napadajo nekateri ljudje svoje soobčane in druge, ter jih žalijo na časti. Ni miru.

Neki Štefan Markočič — Jožetov iz Slapnika je raztezal svoj klerikalni jezik nad Fr. Erzetičem in Alojzijem Blažičem.

Stvar je prišla pred sodnijo v Kormin, kjer je bil obsojen Markočič na 7 dnij zavora in povračilo stroškov 38 K. Ker se je bil pritožil proti obsodbi, je bila druga obravnava v Gorici, kjer je bila prva razsodba potrjena. — Zapor in stroški moža že stregnijo. Zahvalit pa naj se gre, že ve, kam. — Take sadove rodi znano hujskanje!

Drugo ne spada v naše področje, ali dober človek Gabršček se je potrudil da je tudi na Krasu pobral nekoliko „tusiče“, da je to kuhinjo bolj „obelil“.

„Vaš duh se je obsenčil“.

Pisal meni dr. Tuma 4. avg. 1899.

Moj duh se je obsenčil?
Hajd na duševni boj
Z „obsenčencem“, z menoj,
Vi „solnčnati“ mladenči!
Kdo pod pušice špartanskih silo,
Ki v tulu nosim jih obilo,
Kdo prej se pač obsenči,
Li jaz Špartan,
Li ti oholi Perzijan?
Saj pomniš Termopile?
Takrat so tamkaj zbrane bile
Neštete pohlepni Perzijancev čete
Potreti v prah vse Grke vnete.
Le mala četa je Špartancu.
Kakó so gosto tam letele
Pušične strele!
V njih gosti senci
So tam borili se Helenci —
Kdo zmagal slavno,
Dobil to vojno je neravno,
Kedó zato slovi že davno? —
In jaz sem zdaj Špartanec,
Ti pa ohól si Perzijanec.
Tedaj vsi „solnčnati“ na boj,
Z „obsenčencem“, z menoj!

Franca Erzetiča iz Slapnika bi pa vprašal: Zakaj ste se sramoval zapisati žensko ime? Vas li mogoče rudečica obliva, kaj? — Mi ne poznamo pri Blažičevi hiši v Slapniku nobenega Alojzja, ampak Alojzijo, t. j. soprogo Ant. B. saj veste, ista ki je pred dvema leti služila pri Vas.

Kakor se pa v „Primorčevi“ notici čita, bi jej Vi rad hlače oblekel? Kaj Vam ni še dovolj znano da je ženskega spola? Saj vendar veste da je poročena! — Za naprej ne pišite več, da je Štefan Markočič svoj jezik raztezal nad Vami in nad Alojzijem Blažičem, ampak nad Vami in Alojzijo Blažič! Capito?

Vprašal bi Vas še, dokažite, od koga je bil nahujskan Štefan Markočič!? Drugače sodimo, da je bil omenjeni le nadražen od Vášega strupenega jezika! H koncu ste zapisal: „Zahvalit pa naj se gre, že ve, kam“. — Radoveden sem, zakaj toliko „jecljate“. Mogoče imate slabo vest, ki Vam ne pusti vse povedati? Več poguma Franc, več „korajže“, drugače nočemo, da' kedaj postal „patentirani“ ženičvanski „mešetar“!

Zatorej s celo tožbo zdaj na dan, Ni časa več, bit' koga „sram!“

Nič ne skrivajte in ne jecljajte, vse resnično, do zadnje besedice popišite kakor je bilo, potem Vam hočem zrcalo pred oči postaviti, da se boste videl, kakšen da ste. Pa tudi Tuma bode vedel kakšno „ročco“ da ima!

Že veste kdo.

Iz sv. Štefana nad Avčami. — Sliši se in vidi se, da marsikje na deželi posebno po naših hribih na levem in desnem bregu Soče so prav nekateri župani krivi, da se stranke po nepotrebnem pravdajo v eni ali drugi zadevi. Nekatera županstva v naših hribih goriškega političnega okraja se ne ravnavajo ne le povsem po obstoječih postavnih predpisih, marveč večkrat iste popolnoma prezirajo. V potrditev tega naj navedemo en sam slučaj izmed velikih, ki se je pripetil tu blizu nas. Neki posestnik si je sezidal novo hišo z dovoljenjem županstva, ne da bi ga ob enem isto opozorilo na dotične postavne določbe ličooe se stavbenih predpisov. Po teh predpisih bi 1. stranke, ki hočejo zidati kako novo poslopje, ne smeje pričeti prej z zidanjem, ako ni usposobljeni stavbeni mojster pri začetku dela navzoč. 2. Za vsako poslopje treba napraviti načrt, ga predložiti županstvu ter se pri zidanju po istem ravnati. Posebno treba paziti na to, da je zidovje postavno oddaljeno od sosednih hiš in zemljišč, za kar treba, da se pred zidanjem ta zadeva popolnoma dožene na licu mesta v pričo prizadetih strank, še predno se da stranki dovoljenje za zidanje. S tem se odstranijo vse pravde, ki posebno na deželi ravno zaradi preziranja teh postavnih predpisov med sosedi tako pogostoma nastajajo ter prouzročujejo sem ter tja velikanske stroške in kar ni še najmanjše, tudi dolgoletno sovraštvo in jezo med sosedi. 4. Zidanje stavbe se mora najmanj dvakrat na teden po izvedencih nadzorovati in slednjič mora županstvo, ko je stavba končana, isto pregledati, ako je sposobno za stanovanje in zamorejo ljudje v novem poslopju še le takrat stanovati, ko se je županstvo prepričalo, da je poslopje sposobno za stanovanje ter izdalo tudi dovoljenje za prebivanje v istem. To je pa posebno na deželi potrebno, kjer zidajo sem ter tje hiše tudi taki ljudje, ki zidarstva skoro nič ne umejo.

Ako bi se bili v slučaju, ki se je dogodil blizu nas, vsi ti postavnih predpisi izpolnili, bi ne bilo prišlo do pravde med nekim, ki je hišo zidal, in njegovim mejašem, ki je povzročila mnogo stroškov. —

Politični pregled.

Isterski deželni zbor.

Dunajski listi priobčujejo vest, da bode imel isterski deželni zbor svojo prihodnjo sejo 12. sept., a zaključen da bode

26. sept. Za tem sledi seveda razpust tega deželnega zbora, ker mu tačas poteče tudi njegova šestletna postavna doba. Da ne izostane obligatno žvižganje in tulenje na čast hrv. slov. poslancem, to je gotovo in tako bode ta imenitni deželni zbor „častno“ sklenil svoje življenje, kakor je je tudi častno pričel z žvižganjem in tulenjem. To zahteva od Italijanov njihova 2000 letna „avita kultura“.

Cesarica Friderik — umrla.

Cesarica Friderik, mati nemškega cesarja je umrla dne 5. t. m. na gradu Kronberg na Nemškem. Cesarica Viktorija je bila hči angleške kraljice Viktorije in sestrasedanega angleškega kralja Edoarda.

Benetke — vojna luka?

Italijanski listi vedo poročati, da namerava ital. minister za mornarico predložiti svetu za državno obrambo načrt, po katerem naj bi se spremenile Benetke v vojno luko. Nadalje pišejo ti italijanski listi, da so Benetke „zanemarjene“, t. j. da so tamošnje lagune in kanali napolnjeni z blatom, ter da se jih že od l. 1866 ni več trebilo, to pa baje radi neke pogodbe z Avstrijo, vsled katere ne sme Italija ob Adriji delati nikakih utrd. Vse to tako zveni, kakor da je obrnjeno proti naši državi in res, laški listi pišejo, da je še jedina zaslomba trozvezne politike v italijanskem ministerstvu glavni državni tajnik Malvano, ki pa kmalu odpade, ker je nasprotna stranka čedalje močnejša. — Hočemo torej videti, kaj se izkuha na Montecitoriju.

Baratieri — umrl.

General Baratieri, ki je na tako čuden način proslavil italijansko vojsko v Abesiniji in kateremu je Menelik tako korenito posvetil, je umrl v četrtek v Sterzingu. Imel je baje raka v želodcu. Njegovo truplo se prepelje v Arco. V Baratierjevi zapuščini se nahajajo baje spisi, ki dokazujejo Baratierjevo nekrivdo na zares sramotnem porazu, katerega je doživel italijansko orožje v Abesiniji.

Baratieri je bil avstrijski podanik. Rojen je bil na južnem Tirolskem leta 1841 in je služil že v avstrijski armadi, a je potem prestopil v italijansko vojsko. Porazen je bil v Abesiniji 1 marca 1896.

Volitev v Srbiji.

V Srbiji so zdaj volitve v skupščino ali državni zbor in sicer prve po novi ustavi. Najmočnejša je radikalna stranka, ker ima največ zaslonbe v narodu srbskem. Ta stranka pa se je zdaj zvezala z naprednjaki, kateri so pristaši Milana še po njegovi smrti in ki so šli na roko pri njega grozodejstvih zoper radikale. To združenje se je baje izvršilo na zahtevo kralja samega, ker se jih pomočjo naprednjakov upa znebiti — tako vsaj pišejo listi radikalnih rodoljubov. Vsled tega bode stranka, ki stoji pod komando dvora, imela večino v bodočem zasedanju skupščine.

Vojna v južni Afriki.

Angleži so pograbil po zadnjem sredstvu, da bi pokončali Bure, nahujskali so divje Zulukafre da naskočijo burske naselbine ter ondi vse pomorijo in požgo, ob enem pa, da se v velikem številu vržejo nad Bure same in jih ugonobé. Buri pa, ki so sprevdili nevarnost v tem, ako se vsi divjaki vržejo nanje, so začeli divjake od kraja streljati tako, da so jih s tem zopet odgnali. Torej se tudi ta nakana Angležem ni posrečila in v svojem obupu je angleška vlada najela novo vojno posojilo v znesku 7,013.910 funtov sterl. Buri se neustrašeno dalje boré in dobivajo vedno nove pomoči iz Oranja in Kapa. Angleži pa na jesen vzamejo domov 40,000 nerabnih vojakov. — Angleška zbornica je dovolila narodno dotacijo 1,200,000 K lord Robertsu za njegove „velike zasluge“ v Južni Afriki.

Domače in razne novice.

Vabilu na naročbo v drugem polletju se je odzvalo lepo število gospodov ter se na novo pridružilo našim gg. naročnikom. Tudi hvaležno potrjujemo, da nam je v tem času precej naročnine došlo, a vendar so še nekateri, ki so z naročnino zaostali celó za l. 1900. — Posebno te uljudno prosimo, da v kratkem zaostalo naročnino poravnajo.

Za „Šolski Dom“ je došlo našemu upravnistvu: Spošt. gospa Evfemija Piščanec K 260; slavno „Prostovoljno gasilno društvo v Tolminu“ skupilo na dražbi prodanega preščiča, kojega je dobil g. Miroslav Premrou, c. kr. notar v Kobaridu na javni tomboli kot činkvino dne 4. avg. t. l. 28 K; gg. H. in K. pri vpisovanju prošenj za zvezo goriške občine K 7.04. — Srčna hvala!

Skrajno časnikarsko laško paglavstvo. — „Il Friuli Orientale“ pri naša v včerajšnji štev. sledečo, kakor on misli, prav „duhovito“, ali po našem in

vsakega pametnega človeka mnenju prav po paglavsko zarobljeno notico: „Včeraj (t. j. v četrtek) zjutraj je slovenski kmet Jože Vrtovec iz Vogerskega, hodeč po Gorici po svojih opravkih, ko je prišel do Robatišča, zapazil, da mu je zmanjkal papirnat zavitek, v katerem je hranil 40 gld. Revez bil je tako obupan, da je bil pomilovanja vreden. — Nadejamo se, da mu bosta sv. Ciril in Metod izkazala milost ter mu našla poštenega človeka, ki bode prinesel zgubljeni denar na policijo“. Ali ni to že višek moralne propalosti in laške zdivjanosti, ali najmanje vsaj laškega časnikarskega paglavstva?! In ne tiči v tem tudi nekako veselje nad tem, da se je slovenskemu kmetu pripetila nesreča? Res so to krasni plodovi 2000 letne italijanske „avite culture“!

Večerni tečaj za knjigovodstvo, jednostavno in dvojno, trg. dopisovanje, menjico pravo, trgov. aritmetiko, sploh za vse vede, katere spadajo v to stroko. Tečaj se odpre v l. polovici septembra. Prijaviti se je najdalje do 1. septembra, da se določijo primerni prostori in čas poduka. Jako neznatna mesečina se določi, kadar se prijavi zadostno število obiskovalcev tečaja.

Kdor želi obiskovati ta tečaj, naj se prijavi bodisi pisмено, ali ustmeno v „Narodni Tiskarni“ v Gorici.

Ker je za marsikatero važno, da si pridobi znanje v teh strokah, zlasti pa za mladino, ki se hoče posvetiti trgovskemu poklicu, pričakovati je, da nikdo ne zamudi te ugodne prilike in se prijavi lepo število slušateljev.

Iz Gorice nam pišejo. — „Soča“ od 8. t. m. mi na moj dopis od 30. julija, „24 ur prostega časa“, le toliko odgovarja, da ako Dr. Tuma ima 77 K za eno uro dela, da ima tudi „neki“ g. dekan na Vipavskem za eno uro dela 495 K. Prav. Ker sem pa jaz v svojem dopisu javil ime dotičnega ki služi, oziroma bo služil 77 K za eno sejo, ne za eno uro kakor „Soča“ piše, prosim da mi „Soča“ objavi ime in kraj onega g. dekana, kateri za eno uro dela toliko zasluži, in da mi dotični g. dekan pojasni koliko je na tem resnice, drugače dopisniku „Soče“ nič ne verjamem. Nepristranski.

Izjava. — Globoko obžalujem, kar sem popolnoma nepremišljeno in brez najmanjšega povoda govoril v pričo Justa Erjavca in njegove žene Marjane iz Vitovelj čez cast preč. g. vikarja v Oseku Franciška Knavsa. Dodajem, da sem sam prosil preč. gosp., da bi od tožbe odstopil in je to tudi storil pod pogojem, da to izjavo priobčim v listih „Gorica“ in „Primorski List“ ter dam oklicati pred cerkvijo v Šempasu ter v Oseku in proti temu, da plačam za cerkev Matere Božje na Vitovljah 100 kron v temu enega meseca.

Osek, dne 6. avgusta 1901.

Ignac Erjavec.

Jožef Fagancl, priča.

„Edinost“ jih tudi ne ume več. — Gabršček in dr. Tuma sta res izredna človeka; ona vesta in znata vse; drugi pa, ki ne soglašamo z njima, smo take duševne reve, da ju niti ne razumemo; posebno v Gorici in okolici smo tako zabiti, da le kak „zrel“ mladenič ume njiju delovanje. Celo naši deželni poslanci so taki tepci, da niso umeli, kako je mogel deželni odbornik dr. Tuma delovati proti temu, da bi bila prišla užitnina v deželno upravo. Moral jim je v zadnjem zasedanju pojasnjevati, da on ni delal proti pridobitvi užitnine kot deželni odbornik in poslanec dr. Tuma, temveč delal je proti temu kot strankar dr. Tuma! Umete zdaj, volilci strankarja dr. Tuma?

Dalje je moral dr. Tuma deželnim poslancem še pojasnjevati, da on „ni mislil tako“ in se tudi ne ume tako, kakor je govoril proti temu, da bi vsak trg doma volil poslance v deželni zbor in proti splošni volilni pravici, da namreč naše ljudstvo, kakor je rekel, za njo še ni zrelo.

Nekoliko bolje umejo dr. Tuma oddaljeni Slovenci, kjer se namreč pustijo s „Sočo“, „Primorcem“ in govoricami na shodih „prepričevati“, posebno pa so zunaj dežele že dolgo umeli in po „Soči“ poznali srečne goriške razmere — bolje, nego Goričani.

Najbolj pa je „Edinost“ umela goriške razmere in jim je bila najboljša zaščitnica. Ona je imela vedno polno dobrih in pohvalnih besed za goriške „rešilne zvezde“, za agilne gg. Gabrščeka in velikega ekonomskega organizatorja dr. Tuma.

Zdaj pa sta Gabršček in Tuma začela že tako visoko narodno politiko, da jih niti „Edinost“ ne more več umeti. Že njiju postopanja o vžitnini ni mogla več umeti, ko pa sta prišla v javnost s

člankom v katerem dokazujeta, da je naš prepričanje potreben in koristen, ji je pa že hudo presedalo; a izjava v „Soči“, da je treba združiti se na Goriškem z lib. Italijani, je „Edinosti“ tako neumljiva, da je začela — bruhati.

Čemo videti, ali se bo zdaj „Edinosti“ izčistila, ali pa bo po kakih zasebnih „pojasnilih“ iz Gorice zopet začela — umevati in dajati potuho, da pomaga spraviti Goriško še globokeje.

„Soča“ — šolska oblast. — Kar je nekaj časa sem, soditi bi bilo po „Sočini“ pisavi, da se nahaja deželna šolska oblast v uredništvu „Soče“ ter da je deželni šolski svet odvzeto vsako vmešavanje v naše učiteljske zadeve. — „Soča“ kar prestavlja učitelje iz enega kraja v drugi, tako je že „za vedno“ prestavila šempaskega učitelja iz Šempasa, seveda: kam? Tega še ona ne ve. Ni pa dvomiti, da bode „Soča“ preskrbela naslednika sedanjemu šempaskemu učitelju in sicer moža, ki je pravi uzor „narodno-naprednega“ učitelja in ki bode ubijal otrokom naprednost, ako ne drugače, pa z — breami. Čebal jih bo v čelo, dajal jim take bree, da se bodo kar zvalili na tla ter jih potem sunil čez prag; rohnel bo nad njimi: „Sakramenski mulo! Strela te ubij!“ itd. itd. Seveda, „Soča“ in njeni kolovodje hočejo tako. Okrajni šolski svet se nahaja, kakor sami pravijo in pišejo, pod njihovo komando, deželni šolski svet pa za njih ne ekzistira! Kaj ne, da bi bilo res fletno tako?!

Torej ne posameznikov, marveč ves stan. — „Soča“ večkrat predrzno trdi, da ne napada duhovskega stanu, marveč le „posamezne nevredne duhovnike“. Da ljudstvo ne bode več v dvomu o njeni lažljivosti, naj navedemo, kaj piše in laže „Soča“ proti vsemu duhovskemu stanu v svoji torkovi številki. Tu pravi: „Kdo je ljudstva bolj podjarmil, oropal jih, nego „učeca cerkev“ t. j. duhovščina? ... Se dandanes ima „mrtva roka“ stokrat preveč, ljudstvo pa strada. So škofje, ki imajo po več stotisoč, celo kanoniki imajo plače za štiri ministre vkup, ljudstvo pa strada“. (Te zadnje tri besede je „Sočin“ hujškal oštentativno ponovil.) Mi smo že davno rekli, da je „Soča“ židovsko in prostozidarsko zmašilo, ta gnjusoba pa nas o tem še bolje pouči. To zmašilo nijedenkrat ne zine grajalne besedice o židovskih pijavkah in o milijardah židovskih velikanov, katere milijarde so izvlekli iz stradajočih narodov potom brezvestne spekulacije. Da imajo razni Rothsildi itd. po več tisoč milijonov premoženja in v svojih krempljih pol sveta, ki ječi pot teže njihovega kapitalističnega gospodarstva, da židje po vseh krajih sveta spravljajo v obup in nesrečo na stotisoče družin, — to „Sočinega“ pisarja ne briga, laže pa o stotisočih škofov in plačah kanonikov, ki so pod povečalnim steklom njegovih očal tolike kakor „štirih ministrov vkup“. Ako list, ki tako piše, ne zasluži subvencioniran biti od židov, kateri pa naj bo? A čudo ni! Ako se „Sočin“ lastnik zateka k židovskim zagovornikom, je tudi popolnoma naravno, da njegov list molči o židovskih pijavkah. — In tak list naročajo Slovenci! Spametujte se, zaslepljenci!

Samohvala — ne diši. — Oni in isti Gabršček, ki toliko obsoja samohvalo drugih, se je „prav imenitno“ samega pohvalil v svoji „Soči“ rekoč, da sta „dva znamenita Čeha“ (Kuffnerja) poslala g. Gabrščku v Gorico razglednico itd. itd. ter je s tem hotel povedati, kako imeniten je on, kateremu celo „znameniti Čehi“ pošiljajo razglednice. Skrite se vi „kavci“ pred takim slavnim Slovanom! A je že tako, ako ima kdo svoj list, svoje črke in — svojo domišljavost!

Vse to in še več. — V deželi Goriški je 100 slovenskih županij, občin pa še več; toliko je krajnih šol. svetov, štirje so c. kr. okrajni šol. sveti; je cela vrsta cestnih odborov; deželni odbor in državni zbor nas tudi živo dotikata. Vse to hoče naša stranka voditi po svojem programu. — V tem rovtarskem tonu odgovarja „Sočin“ „stalni dop.“ „Edinosti“. Mi pa svetujemo vsem ondi naštim korporacijam: ker Tuma-Gabršček to hočeta, vi pa jima recite, da nočete. Kajti kam bi vas ta „stranka“ „vodila“, kaže najbolj njena „dobro premišljena“ zveza z Italijani.

Kaj pa to? — „Soča“ od torka piše v notici „In tako dalje“ v zadnjih vrsticah to-le: „Sami nunci in par c. kr. učiteljev vodijo vse lumparije, ki utegnejo deželo vzburi do groznega odpora z dejanji, ki bodo dale mnogo misliti c. kr. oblastnjim“. Kolikor je nam znano, nunci in c. kr. učitelji na Goriškem ne vodijo nobenih lumparij, (pač pa jih vodi nekdo drugi) in ne storijo sploh ničesar, kar bi zamoglo vzburi

poštenega človeka „do groznega odpora z dejanji, ki bi dale mnogo misliti c. kr. oblastnjim“. Ako prav razumemo „Sočinega“ pisarja, se on čuti nekako tako kakor škorpion, ako natreseš okoli njega žrjavice. Naš fotograf je menda dobro zadel; da bi mu zamašil usta, grozi pisar „Soče“ z „groznim odporom dežele“. Ali se razumemo? No, le tako naprej — vsaj še bolj spoznamo, koga imamo med seboj. Torej punt, poboj, vojaka, ustanek, vso goriško deželo bodo pokrivali mrličji, ako fotograf ne neha — fotografovati! — O pajaco, pajaco!

Imeniten mož. — Imenitem mož, poučuje paglavce“ pravi „Soča“ oziroma njen „stalni dopisnik“. Ali razumete učitelji to ironijo? Torej po mnenju tega „Sočinega“ dopisnika ne zasluži naslova „imeniten mož“ učitelj v nobenem drugem pomenu nego v zasmehljivem. Da, da, saj ta dopisnik „Soče“ se še ni za en las spremenil od takrat, ko je neusmiljeno udrihal po učiteljih in jih obkladal z raznimi razžaljevalnimi in psovskami, kakor sploh ni „gorak“ onemu stanu, v katerem so mu baje nekdašnja gora tla. Jednako se zdi, da ima dopisnik „piko“ na deželnega šolskega nadzornika viteza Klodiča-Sabladoskega. Saj pravi o njem, da še ni nikdar pohvalil kakega vrlega učitelja. Mogoče, da mu tak nepohvaljeni „vrli učitelj“ še zveni po ušesih iz onih dob, ko je še on grizel suhi kruhek gorskega učitelja. Od tod najbrže ta črna pika na šefa učiteljev. — Tovarishi, ali veste zdaj, kake „imenitni možje“ ste, ko capljate za tem svojim — uzorom, seveda le tako dolgo, dokler vas rabi za svoje — „zmage“. Oh, kako je to komično!

Pravico javnosti je podelilo c. kr. ministerstvo za uk in bogocastje med drugimi tudi zasebni dvorazredni dekliški šoli v Tomaju („Elizabetišče“) in zasebnim enorazrednim mešanim šolam, ki jih vzdržuje društvo sv. Cirila in Metoda v Istri, namreč v Pulju, v Kasteliru in v Monpadernu.

Preskušnja gojencev tukajšnega deželnega zavoda gluhonemih bode dne 13. avgusta od 9—12 ure predpoldne.

Štrajk kamnosekov. — Tudi v Gorici so začeli štrajkati kamnoseki in sicer v četrtek v jutru, pridruživši se onim v Nabrežini. Ti so namreč oni kamnoseki, ki delajo pri mojstru kamnoseku Petru Faveti.

Kakor se nam poroča, strajk v Nabrežini še vedno nadaljuje ter so ostala pregajanja med delavci in delodajalci, ki so se vršila v sredo, brezvspešna.

Predrzna stava. — V torek zvečer okoli sedme ure je bilo zelo živahno po Sočinem mostu in ondi okoli, vse je vrelo kakor čebele okoli panju. Ljudje so stali in gledali v vodo, kjer pa ni bilo videti ničesar. Kdor je šel isti čas tam mimo, bi bil mislil, da se je zgodil kak samomor, — pa ne. Kaj je bilo? Nekdo je stavil za 6 litrov vina, da skoči z ograde mostu v globočino in res! Stavo je dobil, kajti planil je z višine mostu v Sočo in brez kake neizgovorne, zopet priplaval iz vode, potem pa si ga je dobro privoščil v krmi. Res, drzna stava.

Nezgoda pri vožnji. — 21-letni Miha Pavšič in njegov gospodar Janez Erjavec iz Lokavca sta peljala v sredo drva iz Trnovskega gozda. Ker je bil voz močno naložen in zavornica še precej slaba, gnalo je voz po dokaj hudem klancu s tako silo, da je zaukazal Erjavec Pavšiču, naj od zadelj voz nekoliko zadrži. Pri tej priliki pa je zadelo zadnje kolo ob neki ob cesti stoječi kamen s tako silo, da je od njega odletel cel zadnji podel in vrzel Pavšiča tako nesrečno ob tla, da si je nogo zlomil. Prepeljali so ga v goriško bolnišnico usmiljenih bratov.

Izpred sodišča. — Janez Marega, star 26 let, zagledal je luč tega sveta v Fari pri Gradišču. Fant je sicer lep, a je le bore delavec. Pri vsem tem pa bi ne ostal rad samec, marveč želi si družice, katero seveda bi si izbralo njegovo srce misleč si, saj za ljubeči parček zadostuje tudi najtesnejši kotiček. In glej! Oči so mu padle na mlado hčerko Urše Franceschin iz Bilj. Ne vemo, da-li je plantelo tudi mladenke srce za lepega Janeza, ali gotovo je bilo, da je zadel Janez v materi mladenke ob najhujšo nasprotnico njegovih srčnih želj. Kaj čuda torej, ako jej ni bil posebno naklonjen! Dne 16. julija znašel se je Janez Marega v neki krmi v Biljah. Bil je še precej živahen, ali še živahnejši je postal v prepriču z nekim Fratikom, ki se je istočasno nahajal v gostilni. Da bi ta prevelika živahnost ne imela zlih posledic, poskrbeli so, da je lepi Janez moral zapustiti gostilno. Bilo je zvečer in še precej temno. Ko gre Janez iz gostilne svojo pot, šel je za

njim tudi Fratik. A prvi, misleč, da ga Fratik zasleduje, obrne se, pobere kamen in ga zabrusi v smeri, kjer je stal Fratik; pa ne ve se, kako je to prišlo, priletel je kamen, mesto v Fratika na — nos Urše Franceschin, katerega je baje še precej poškodoval. Zaradi tega je stal v četrtek Marega Janez pred tukajšnjim kazenskim sodiščem, katero ga je nagradilo za ta njegov čin z desetmesečno ječo. Ljudje božji, ne lučajte kamna v nosove!

Vodo za pse. — Mestni magistrat pozivlja vse trgovce in obrtnike po mestu, ki imajo uhod z ulice v svoje prodajalnice ali delavnice, da postavijo pred vrata iste posodo napolnjeno z vodo, katere psi lahko pijejo. Kdor bi tega ne storil, kaznovan bi bil z denarno globo do 200 kron.

Kraški teran. — Da je to izvrstna in jako zdrava božja kapljica, o tem so jedini pač vsi oni, ki so kdaj pili kraški teran in ki nimajo že popolnoma pokvarjenega okusa ter ki ne pijejo vse s kraja, da le nima kosti. In vendar se ta pijača po gostilnah in krčmah, zlasti še pa pri nas v mestu in okolici le redko kje nahaja, pač pa se po njih šopirijo — žal neredkokrat — pijače, ki imajo pač ime — vino, ki pa so največkrat s trtnim sokom mogoče še le v petem členu v sorodstvu. Po takih pijačah oboli pivcem ne le glava marveč tudi želodec in delujejo sploh razdirajoče na ves telesni organizem človeka, tako, da so ravno take pijače čestokrat vzrok hudim in neozdravljivim boleznim, posebno ako si jih spoga človek pogostoma in v precejšnji meri. — Letos je n. pr. na Krasu v kletih naših posestnikov še vse polno izbornega terana, ki je zlasti v poletju pravi pravcati zdravilni balzam, a kupcev skoro popolnoma nedostaja. Če skrbé že krčmarji za to, da spravljajo v želodec pivcem pijačo, ki se imenuje sicer vino, ki je pa s pristnim trtnim sokom v najdaljšem sorodstvu — upirati bi se morali pa temu pivcu in zmagi bi bila konec gotovo na njih strani.

Pa še nekaj. Mi svetujemo vsaj onim, ki kupujejo za domačo družinsko porabo po večjo množino, n. pr. od 56 litrov naprej črnega vina, koje plačujejo celo po 24 in tudi 26 novcev liter, da si takega raje priskrbe pri kraških posestnikih, ki ni mnogo dražje, ki pa je na zadnje, da naravnost povemo, vendar le — pristen teran.

Amerikanskih trt je lansko leto razdelila vlada iz državnih telnice vinogradnika na Primorskem deloma brezplačno in deloma proti plačilu in sicer proti plačilu: 143.500 kolči, 248.200 bilf, brezplačno pa 168.170 kolči in 736.230 bilf.

XV. glavna skupščina družbe sv. Cirila in Metoda se je vršila v četrtek dne 8. t. m. v Mariboru v prostorih „Narodnega Doma“. Ker priobčimo prihodnjo dalje poročilo o tej skupščini, povemo za danes le, da se je zborovanje vršilo v najlepšem redu. Iz blagajnikovega poročila posnamemo, da je imela družba v minulem letu dohodkov 33.133 K 63 h, stroškov pa K 35.243.79 in je bilo torej primanjkljaja 2110 K 15 v. Dohodkov od 1. jan. do 1. avg. letos pa je bilo 22.932.67 K (proti lani 19.543.36 K). Dolga ima družba še 32.000 K in sicer na kupnini za trž. šolo 14.000 K, v posojilnici v Marenbergu pa 18.000 K. Vrednost družbenih poslopij in inventarja znaša 128.826 K. V odbor so bili izvoljeni vsi stari člani, na novo izvoljen je le gosp. Držan, v razsodišče pa gg. prof. Pletteršnik in dr. Majaron.

Razpis natečaja za stipendije, ki jih je podeliti učencem poljedelske šole v Gorici. — Z odlokom od 20. julija 1901, štev. 18237 c. kr. ministerstvo poljedelstva je določilo za dvoletni tečaj 1901—1903 podeliti učencem poknežene grofovine Goriško-Gradiške obiskujočim kmetijsko šolo v Gorici 4 stipendije v letnem znesku 200 K, od katerih sta namenjena dva učencem slovenske narodnosti in dva učencem italijanske narodnosti.

Za te stipendije razpiše se s tem natečaj pod nastopnimi pogoji:

Prošnjam je pridjati:

1. Izjavo očeta oziroma varstva v kateri naj se izjavi pritrnilo k vstopu prosilca v kmetijsko šolo;

2. Krstni list (za sprejem v šolo je treba dovršenih 16 let izjemno v slučju čvrstega telesa 15 let);

3. Občinsko spričevalo gledé navedenega vedenja, podpisano tudi po župnem uradu;

4. Spričevalo vsaj o dovršenju ljudske šole z dobrim uspehom;

5. Zdravniško spričevalo o dobrem zdravju in fizični sposobnosti za opravljanje navedenih kmetijskih del;

6. Spričevalo o cepljenju kozic;

7. Spričevalo o premoženjskih razmerah prosilca.

Prošnje je predložiti do 1. oktobra 1901. l., zaradi daljše odpredne vodstvu slovenskega oddelka kmetijske šole v Gorici.

Konečno se opaža, da je vstop v omenjeno šolo odvisen od položaja izpita, s katerim aspirant mora dokazati, da je za uk zadostno sposoben.

Dobava drv in drugih potrebščin za vojake. — 17. t. m. se odda dobava drv v Zadru in sicer v vojaškem skladišču. Potrebščina drv znaša 4700 kub. metrov in sicer trdih drv za kurjavo. Teh drv dobi Zadar 2140 kub. m, Spljet 460 m, Dubrovnik 870 m, Rižan 180 m, Kotor 930 m in Budava 210 m. Natančneje se izve o tem pri tuk. trg. zbornici. Istotako razpisuje vojno ministerstvo potom dražbe dobavo raznih potrebščin za vojaštvo.

Tržaškemu škofu msgr. Šterku, ki je težko obolen in se nahaja v Rogatecu, se, kakor se poroča, obrača na bolje in je upanje, da popolnoma okreva. Dal Bog, da se ne izpolnijo sovražne želje Lahonov in da se ugledni vladika skoro povrne zdrav mej tržaške Slovence!

Cerkveni rop. — V četrtek zjutraj ob 6^{1/2} je zapazila neka pobožna ženska, da na podobi Matere Božje, nahajajoče se v naravni velikosti v cerkvi sv. M. Magd. pri jezuitih v Trstu in sicer okoli vratu in na desni roki ni več jedne zlate verige, jedne vratnice z velikim zlatim križem in jedne zlate zapetnice. Poklicala je mladega cerkovnika ter ga vprašala, kako je to, da so odvzeli ta kinč, ki je vedno krasil gori omenjeno podobo Matere Božje. Mladi cerkovnik je šel poklicat še starejšega, ki je takoj prišel na lice mesta ter se žal prepričal, da so gori omenjene dragocenosti ukradene. Tatvina se je izvršila kakor trdijo cerkovniki v četrtek zjutraj koj po tem, ko se je cerkev odprla. Zlikovcem dosedaj niso še prišli na sled.

Umno kletarstvo. — Bliža se za vinogradnika najsmrenejši čas, namreč trgavev. Ker je vinska trta letos skoro povsod dobro obrodila in ker je vsled ugodnega vremena pričakovati, da grozdje dobro in enakomerno dozori, da se bode torej pridelala izvrstna vinska kapljica, je pač skrb vsakega umnega vinogradnika, da s svojim, z velikim naporom pridobljenim pridelkom tudi pravilno ravna, ako ga hoče hitro in dobro v denar spraviti.

Da se pa največ vinskega pridelka pokvari le vsled slabe posode, je vsakemu dobro znano; mnogo je pa tudi krivo površno ravnanje z grozdem pri trgatvi in pozneje še pri kipeanju. Nepravilno napravljeno vino se le težko proda in vedno po nizkih, dandanašnjim stroškom neodgovarjajočih cenah.

Temu nedostatku se vsak vinogradnik izogne, če že od vsega začetka z vinom, oziroma že z grozdem in z močtom pravilno ravna, zato opozarjamo na knjižico „Umno kletarstvo“, katero je spisal deželni vinarski potovalni učitelj za Kranjsko g. Fr. Gombač in katero je založil in izdal spomladi t. l. dež. zbor kranjski.

Ta poljudno spisana knjižica obsega vsa za malega vinčaka potrebna navodila z ozirom na najnovejše zahteve umnega kletarstva.

Dobiva se pri c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani in v drugih knjigarnah. Posamezen komad stane 30 h, s pošto vred 38 h; 40 izvodov skupaj pa 8 K, s pošto 8 K 50 h; torej 20 h oziroma 21 h komad.

Istina je, da si vtegne marsikdo s temi vinarji prihrani več 100 kron.

Istotam se dobi še nekaj izvodov „Novega vinogradništva“ od istega pisatelja po 80 h s poštino vred.

Obe knjigi toplo priporočamo.

Zrakoplov. — Neki Francoz z imenom Santos Dumont je izumil zrakoplov, ki se da voditi po zraku kamor hoče. Dvakrat se je že dvignil v Parizu in v veliki višini jadril z njim po zraku okoli Eifflovega stolpa. Dne 2. t. m. se je hotel dvigniti v tretje in sicer v Saint Cloudu ob precej močnem vetru. Toda ves trud je bil zaman. Ljudstvo je postalo nestrpno, naposled pa je vzkliknil: „Ne gre, ker je premočen veter! Povejte vsakemu, da se ne bode nikomur posrečilo konstruirati zrakoplova, ki se bode mogel dvigniti ob vsakem vetru in katerega bo mogoče ob vsakem vremenu voditi po zraku“. Občinstvo je nevoljno zapustilo prostor.

Narodno gospodarstvo.

Zakon o obligatorni reviziji pridobitnih in gospodarskih zadrug (posojilnic in hranilnic itd.)

Več let so se trudili veščaki v združništvu raznih narodov naše, v narodnem oziru tako raznolike države, da se

osnuje in uveljavi zakon, po katerem je vsaka zadruga, ki je osnovana na podlagi združnega zakona, podvržena obilato-rični reviziji v gotovih rokih. Dasi je bilo videti, da bode ves njihov trud za-man, se sme sedaj vendar opravičeno upati, da postane enkrat istina. Konfe-rencia načelnikov raznih klubov držav-nega zbora je principijelno sklenila spre-jeti v posvetovanje poročilo gospodarskega odseka glede načrta postave o obilato-rični reviziji, kar se je tudi zgodilo v seji poslanske zbornice dne 10. junija t. l., pri kateri se je ta načrt postave v dru-gem in tretjem branju sprejel. Ker se je zasedanje sedaj za čas odgodilo, pride končna rešitev te postave na vrsto šele v jeseni v gosposki zbornici, kjer upamo, da je ne zadene enaka usoda kakor l. 1897.

V nastopnem priobčimo poročilo referenta odseka, ki se je z izdelovanjem tega postavnega načrta bavil, in pa načrt sam, kakor ga je izdelal gospodarski od-sek po temeljitim razpravljanju, da ga spoznajo oni cenjeni zadrugarji, ki se zanj zanimajo, že sedaj.

Poročilo referenta se glasi v slo-venski prestavi tako-le:

„Velika gospodarska važnost pridobitnih in gospodarskih zadrug kaže se najbolj v številnih lastnega in izposoje-nega kapitala, kateri leži tem zadrugam na razpolago. Koncem leta 1898. znašal je lastni kapital vseh avstrijskih pridobitnih in gospodarskih zadrug okoli 170.000.000 K, izposojeni (tuji) pa čez 1 milijardo kron.

Velikost teh kapitalij pa, ki so ve-činoma prihranjen denar ljudstva, nala-gajo tudi oskrbnistvom pridobitnih in go-spodarskih zadrug veliko odgovornost, katera je tem potrebnejša, ker nima ve-čina zadrug bankovnega oskrbovanja, ampak obstoji na podlagi precej edno-stavnih naredeb, katere se niso razvijale v isti meri, kakor združništvo.

Davno so že torej spoznali v vrstah boljše razvitih in v zvezah združenih za-drug potrebo, uvesti poleg trajnega, sta-tutarnega predpisane nadzorovanja po-slovodstva po nadzornem svetovanstvu, ki pa v mnogih slučajih tudi ne zado-stuje in po sedanjih postavah tudi ni obilato-rično, perijodično strokovno revizijo naprav in poslovanja zadrug, da se obvaruje njih polom in s tem škoda za-držnega principa kolikor mogoče. Zato so obstoječe zadržne zveze tudi od okoli 10 let sem uvedle revizijo svojih zveznih društev in so dosegle s tem že marsika-teri uspeh. Samo to, da nima večina zvez sredstva, v vseh obstoječih zadrugah iz-vesti revizijo po sili, je branilo, da se ni mogla uspešno razširati ta naredba. Zato so že zdavnej voditelji zadržnega gibanja zagovarjali vpeljavo obilato-ričnih revizij, kakor so uvedene v Nemčiji po postavi z dne 1. maja 1889. l. o pridobitnih in gospodarskih zadrugah.

V 11. seji poslanske zbornice 11. maja 1891. stavili so poslanec Wrabetz in drugi o tem predlog z načrtom po-stave, kateri pa ni došel do posvetovanja zavoljo drugih nujnih opravil.

Vlada, spoznavša važnost revizije, stavila je v 358. seji poslanske zbornice 23. marca 1895. predlog in predložila načrt postave o uvedeni obilato-rične revizije, ki se je strinjal v poglavitnih stvareh s predlogom poslanca Wrabetza in drugov. (Dalje prih.)

Glasovir

v dobrem stanu se odda za 140 K.
Kje, pove uredništvo.

Harmonij

s 5 oktavami v dobrem stanu se odda za 500 kron. Kje, pove uredništvo.

„Krojaška zadruga“,

vpisana zadruga z omejeno zavezo
v Gorici,

Gosposka ulica hiš. št. 7.

VELIKA ZALOGA

vsakovrstnega manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, za vsak stan in vsak letni čas v največji izberi, kakor: sukno, platno, prte-nino, Chiffon, oksfort, srovice, vsa-kovrstne preproge, zaveze, namizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce. Jäger itd. itd.

Vse po najnižjih cenah.
Cene so stalne brez pogajanja.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,
briskih, dal-
matinskih in
isterskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po želez-nici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Vinko Podgornik,

posestnik in trgovec,
Gorica,

Šempeterska ulica št. 68,

priporoča p. n. občinstvu
svojo trgovino jedilnega
blaga, kakor tudi turšič-
co itd. itd.

Cene so najnižje.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici h. št. 25,
(v lastni hiši)

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Porto-rico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Znidarskič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevga mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti se razpošilja v zabojčkih najmanj po 5 Kg. na vse kraje.

„Narodna Tiskarna“ v Gorici
ulica Vetturini 9.

Ilijada.

Povest slov. mladini.

Prosto po Homerju
pripoveduje

ANDREJ KRAGELJ.

S tolmačem važnejših osebnih
imen ter obsega 273 strani.

CENA:

1 K 40 vin., po pošti 20 vin. več.

Vezana v platno 2 kroni, ozi-
roma 2 kroni 20 vin.

Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ v Gorici,
pri knjigotlačih Pallichu v Gorici na
Travniku, pri Schwennerju v Ljubljani
in Florjanu v Kranju.

Tiskovine za prošnje v dosego
brezobrestnih posojil
vinogradnikom

ima v zalogi

„Narodna tiskarna.“

Jakob Miklus,

trgovec z lesom in opeko, zaloga
pohištva, rakev (trug), vinskih po-
sod, stiskalnice za vino in sadje
vsake velikosti, kakor tudi krat-
kočasnih iger slovenskih „Mari-
janic“ t. j. licnih in trpežnih
miz iz trdega lesu, ki imajo
znotraj tro- ali štiridelno kegl-
ljišče z vrtenci in kegljavnično
blagajno po najnovejši sestavi, za
krčmarje, zasebnike itd.

v Pevmi,

za Soškim mostom, p. Gorica,
priporoča p. n. občinstvu svojo
bogato zalogo, zagotavlja naj-
hitrejšo postrežbo in jako nizke
cene.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki
priliki „Solskega doma“.

Nj. svetost papež Leon XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr.
Laponiju gospodu lekarnarju G. Piccoliju
v Ljubljani pristrčno zahvalo za doposlane
jim stekleničice

— tinkture za želodec —

in so njemu z diploma dné 27. novembra
1897 podelili naslov »Dvorni založnik Nj. sve-
tosti« s pravico v svoji firmi poleg naslova
imeti tudi grb Nj. svetosti.

Imenovani zdravnik
ter tudi mnogi drugi slo-
viti profesorji in doktorji
priporočajo bolehlavim G.
Piccolijevo želodčno
tinkuro, katera krepeča
želodec, povečuje slast, po-
spešuje prebavljanje in te-
lesno odprje. Naročila
vsprejema proti povzetju
in točno izvršuje G. Pic-
coli, lekarnar »pri angelu«
v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Tinkuro za želodec pošilja izdelovatelj
v skatljah po 12 stekleničic za gl. 1:26 a. v;
po 24 steklenic za gl. 2:40; po 36 za gl.
3:50, po 70 za gl. 6:50, po 110 za gl. 10:30.
— Poštino mora plačati p. n. naročnik.

Naznanilo.

Ker se me išče še vedno na
Travniku št. 11, kjer sem delal prej
in je sedaj tam fotograf Marega,
javljam s tem slavnemu občinstvu,
da se nahaja moj novi atelijé
že dve leti v

Gosposki ulici

št. 7 II. nadstr. v hiši „Gor.
ljud. posojilnice“, kjer je tudi
„Krojaška zadruga“. Atelijé je v
vsakem oziru najmodernejši, naj-
lepši, največji v Gorici, ter urejen
velikomestno.

Priporočaje se tudi v bodoče
naklonjenosti slavnega občinstva, bi-
ležim se z odličnim spoštovanjem

Ant. Jerkič,

odlikovani fotografski zavod
v Gorici, Gosposka ulica 7.

„NARODNA TISKARNA“

v Gorici — ulica Vetturini št. 9 — v Gorici

Preskrbljena je z povsem novimi črkami, okraski in finim papirjem.

Izdeluje vsa dela v najkrajšem času

po tako nizkih cenah, da se ne boji nikake konkurence.

Tiska brošure, diplome, trgovske račune, pisma in zavitke s firmo, cenike, vabila na
karton in na papir, posetnice razne velikosti in oblike z zavitki, zaročnice in poročnice
v elegantnih ter osmrtnice v velikih in manjših oblikah.

„Narodna tiskarna“ tiska

„GORICO“ in „Primorski List“

„GORICA“

izhaja dvakrat na teden v dveh izdajah, ter stane na leto 8 kron, pol leta 4 krone

„Primorski List“

izhaja vsak četrtek in stane celoletno 4 K polletno 2 K, za manj premožne celo leto 3 K.

„Narodna tiskarna“ ima v zalogi vse tiskovine

Tiskovine za duhovnije, županstva in dr. urade na močnem papirju.

Pismena naročila tiskovin se izvrše z obratno pošto; vsa druga v najkrajšem času.